

СУТНІСТЬ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ ДЖЕРЕЛОМ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ

Курепін Д.В.,

адміністратор ТОВ «Ролер Центр» м. Миколаїв

Іваненко І.С.

*здобувач першого рівня освіти інженерно-енергетичного факультету
Миколаївський національний аграрний університет*

Серед безлічі об'єктів господарської діяльності (ОГД) виділяють певну групу об'єктів, які за певних обставин можуть створити реальну загрозу виникнення виробничої аварії. Найчастіше це об'єкти, на яких використовуються або виготовляються, переробляються, зберігаються чи транспортуються небезпечні речовини або біологічні препарати [1]. Такі ОГД називають потенційно-небезпечними об'єктами (ПНО). Питання, пов'язані з розглядом справ про відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки, мають особливе значення, оскільки виникає велика кількість відповідних цивільно-правових спорів.

Відносинам щодо відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки, присвячено, зокрема ряд статей Конституції, Цивільного кодексу, положення Кодексу про адміністративні правопорушення, Кодексу законів про працю. Правову природу відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки та внаслідок взаємодії цих джерел, урегульовано законами «Про дорожній рух» від 30.06.93 р. (зі змінами); «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо усунення надмірного державного регулювання у сфері автомобільних перевезень» від 5.07.2011 р. (після набрання ним чинності скасовано вимоги щодо обов'язкової наявності у водія дорожнього (маршрутного) листа та нотаріально посвідченої довіреності на керування транспортним засобом); «Про автомобільний транспорт» від 5.04.2001 р.

Норми, що стосуються обов'язкового страхування, містяться в спеціальному законодавстві, зокрема Законах «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» від 1.07.2004 р.; «Про страхування» від 7.03.96 р.; «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 2.03.2000 р.; Директиві Ради ЄС від 24.04.72 «Щодо зближення законів держав-членів стосовно страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів та виконання зобов'язання про страхування такої

відповідальності», Правилах добровільного страхування транспортних засобів «КАСКО», затверджених Укрстрахнаглядом 25.03.97 р. №19-1, постановою Кабміну Міністрів України «Про затвердження розмірів страхових платежів за договорами міжнародного обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» від 6.01.2005 року.

Існує й спеціальне законодавство, яке регулює правовий режим відповідальності володільців спеціальних джерел підвищеної небезпеки. Це, закон «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.91 р. визначає обов'язок осіб, які володіють джерелом підвищеної екологічної небезпеки, компенсувати заподіяну шкоду громадянам та юридичним особам, якщо не буде доведено, що останні потерпіли внаслідок стихійних природних явищ чи навмисних дій [2]. До потенційно-небезпечних об'єктів відносяться підприємства які використовують ядерну енергію. Відносини щодо цивільної відповідальності за ядерну шкоду та порядок відшкодування ядерної шкоди регулюють закони «Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення» від 5.04.2006 р.; «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» від 12.06.2011 р., а також ратифікована Україною Віденська конвенція про цивільну відповідальність за ядерну шкоду від 12.09.97 року. Зазначений вище перелік законів та нормативно-правових актів не є вичерпним.

Чинним законодавством дано перелік видів діяльності, які можуть створювати підвищену небезпеку заподіяння шкоди. Цей перелік не є вичерпним, оскільки завдяки постійному розвитку науки й техніки з'являються нові об'єкти, поводження з якими може створювати підвищену ймовірність заподіяння шкоди. Через цю обставину, вирішуючи питання про можливість віднесення діяльності до джерела підвищеної небезпеки, необхідно з'ясувати наявність його характерних ознак, серед яких неможливість повного контролю з боку людини; наявність шкідливих властивостей; велика ймовірність завдання шкоди.

Отже, питання, які пов'язані з відшкодуванням шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки, мають особливе значення, оскільки актуальність цих проблем зумовлена великою кількістю відповідних цивільно-правових нормативних актів. Слід зважати також на ті обставини, що у випадку завдання шкоди джерелом підвищеної небезпеки процес вчинення та умови виникнення зобов'язань суттєво відрізняються від загальних правил, що, відповідно, потребує виділення вказаних випадків як особливого різновиду деліктних зобов'язань.

Бібліографічний список:

1. Радіонов М. О. Визначення основних напрямів профілактики травматизму на підприємствах сільського господарства / М. О. Радіонов, Д. Д. Марченко, В. М. Курепін // Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2019. Вип. 1 (101). С. 111-117. DOI: 10.31521/2313-092X/2019-1(101)-16.

URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6105> (дата звернення 23.03.2020)

2. Шишпанова Н.О. Страхування майна та відповідальності [Електронний ресурс] : курс лекцій для здобувачів вищої освіти ступеня "Магістр" спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" денної форми навчання / Н.О. Шишпанова. Електрон. текст. дані. Миколаїв : МНАУ, 2018. 91 с.

URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/4805> (дата звернення 23.03.2020).